

Reflexos esportius en l'obra d'en Joan Miró

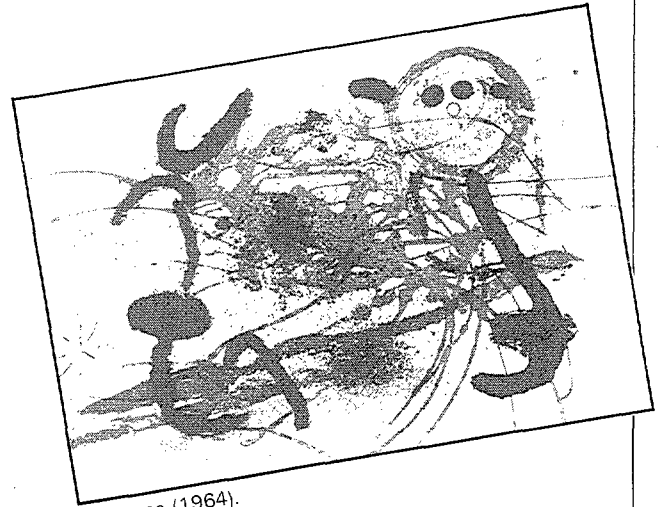
R. Balius Juli

El darrer Nadal moria a Ciutat de Mallorca un jove de 90 anys dit Joan Miró. Aquestes notes pretenen únicament analitzar les obres d'aquest català universal amb títol i vessant esportives.

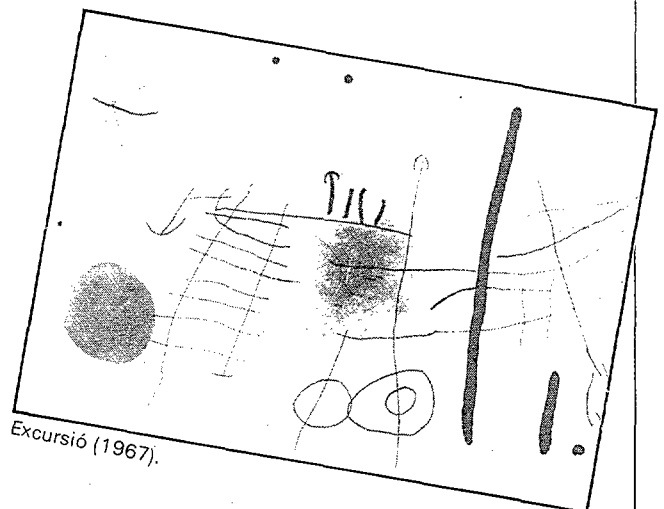
Pot sorprendre que Miró, que pretenia "que la seva obra fos com un poema al que un pintor hagués posat música", hagi realitzat obres d'ambient esportiu. Malgrat això, Miró que evidentment ha estat un pintor-poeta, en cap moment va sortir-se de la realitat, sinó que hi penetrà profundament i dins d'aquesta realitat, sense dubte, s'hi troba l'esport. En moltes ocasions va manifestar afecció cap a la pràctica de la cultura física, "de forma molt disciplinada", que li proporcionava "equilibri mental i físic per a treballar" al mantenir-lo en forma. El propi artista titllà la seva pintura de combativa, alliberada de tota censura i aquesta combativitat es reflexà durant la seva joventut en forma d'activitat boxística. Tot divertit comentava en una entrevista, que feia guants amb Hemingway malgrat li arribés només al melic.

Són nombroses les produccions esportives mironianes, tant en el terreny de la pintura com en el de l'obra gràfica. Així, entre les pintures trobem: la banyista (1925), el caçador (1928), noia fent educació física (1932) i lliçó d'esquí (1966). Quant a l'obra gràfica: acròbata en el jardí de la nit (1948), el saltador (1948), amazona (1964), lluita ritual (1964), excursió (1967), sumo (1968), el pescador de pops (1969), escalada (1969), automobilista amb bigoti (1970), el pescador d'esponjes (1971) i tir a l'arc (1972).

Miró no va ésser un producte del surrealisme, doncs les seves obres eren ja surrealistes al 1924 —any del naixement oficial d'aquesta tendència—, sinó que essencialment va ésser el creador d'una estètica, el constructor d'un món personal discret i audaç a la vegada, que ens convida a compartir. S'ha dit que Miró fou un artista abstracte, però de fet la seva expressió és molt concreta, perquè es dirigeix a l'essència de la realitat. Aquesta penetració cap l'essència de la reali-

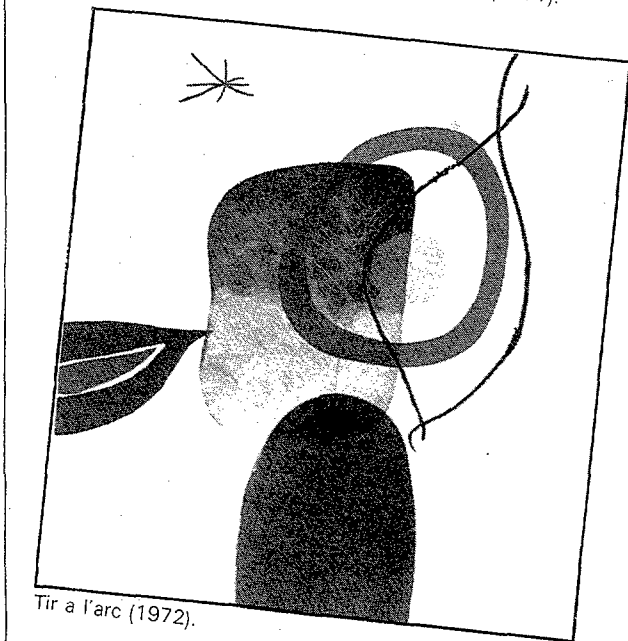
Amazona (1964).

Excursió (1967).

El pescador d'esponjes (1971).

Tir a l'arc (1972).

tat és possible intuir-la si hom realitza "in mente" l'experiència d'intentar establir un paral·lelisme entre les obres d'en Miró amb títol esportiu i imatges conegudes de la realitat. Creiem que aquest experiment, que hem acomplit mitjançant un muntatge de diapositives simultànies, és la millor proposta per a intentar demostrar les nostres anteriors divagacions.

Un aspecte interessant de l'obra d'en Joan Miró el constitueix el cartell, en que va iniciar-se al 1919. Fites importants d'aquesta tasca són el famós "Aidez l'Espagne", produït al 1937 amb motiu de la guerra civil espanyola i el dedicat el 1947 a l'Exposició Internacional del Surrealisme de París. A partir d'aquesta data la producció cartellista d'en Miró s'intensifica, anunciant exposicions pròpies o col·lectives, homenatges, congressos, llibres i particularment iniciatives i empreses culturals catalanes, convertint-se en el més prestigiós i desitjat cartellista mundial. En aquesta àmplia obra no podien mancar cartells dedicats a esdeveniments esportius, especialment vinculats a Catalunya.

Al 1974 realitzà el primer cartell esportiu en motiu del 75è. aniversari del Futbol Club Barcelona. En aquest, Miró utilitza per primera i única vegada la tècnica de "collage" en la confecció d'un cartell, al incorporar al mateix l'escut brodat del club. Una taca negra, omnipresent a la producció d'en Miró, s'aprima per a convertir-se en les lletres que formen el popular nom del "Barça".

Al 1976, el Centre Excursionista de Catalunya celebrà el centenari de la seva fundació i en la commemoració no podia mancar l'aportació de Miró, qui efectuà el cartell commemoratiu. Una enorme libèl·la presideix la producció, recordant probablement l'origen científic i naturalista del "Centre", que es completa amb les xifres corresponents als anys commemorats.

A l'any 1980, amb motiu de la 60a edició de la Volta Ciclista a Catalunya, Miró realitza una complicada composició en la que volem veure una estranya bicicleta. L'artista centra l'objectiu del cartell amb les seves característiques lletres i números.

El "Real Comité Organizador" del Campionat Mundial de Futbol, celebrat a Espanya al 1982, sol·licità a Miró la confecció del cartell anunciador de l'important esdeveniment. El pintor realitzà una composició circular, que suggereix al mateix temps els moviments d'una curiosa pilota roja i dels jugadors que lluiten per la seva conquesta. A la dreta, un estrany personatge que sembla representar un aferrissat, recorda la vessant espectacular de la competició futbolística. La paraula Espanya i la xifra 1982, ambdues amb la cal·ligrafia de l'artista, emmarquen l'obra que gaudi d'una amplíssima difusió mundial.

La darrera aportació de l'art d'en Miró a l'esport s'ha produït sobre unes teles insòlites i singulars: les veles

Veles d'embarcacions esportives.

75è aniversari del
 Futbol Club Barcelona (1974).

Centenari del Centre Excursionista
 de Catalunya (1976).

d'embarcacions esportives. Damunt aquestes superfícies l'artista ha plasmat imatges netes i allargades que remunten cap un cel amb sols i estels i una forma humana que sembla tripular una sòpota embarcació. Curiosament en una composició d'ambient mariner no existeix la mínima traça de color blau, possiblement perquè Miró, ben conegedor del mar —des del 1956 vivia de manera continuada a Ciutat de Mallorca— sabia que les seves veles en trobar-se en acció serien suficientment enmarcades pel blau del mar i pel blau del cel.

Els que coneixin la trajectoria d'en Joan Miró saben perfectament que aquest ha ofert sempre el seu peculiar

llenguatge artístic únicament a aquelles causes en les que creia i molt especialment en tot allò que podia repercutir en ajut a la cultura catalana. La troballa d'obres d'ambient esportiu entre la seva àmplia producció indica sens dubte que les seves manifestacions en pro de la cultura física i l'esport eren sinceres, perquè es trobaven arrelades en la seva personalitat.

Quan recordem que els colors olímpics foren els favorits d'en Joan Miró, ens dol profundament que ens hagi deixat sense haver tingut l'oportunitat de llegar-nos un cartell dedicat a aquesta Olimpíada que il·lusionadament pretèn organitzar la seva ciutat natal, Barcelona.